

# CYNGOR YMGYNGHOROL SEFYDLOG AR ADDYSG GREFYDDOL (CYSAG)

**Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 10 Hydref, 2017**

**YN BRESENNOL:** Y Cynghorydd Dylan Rees (Cadeirydd)

## **Yr Awdurdod Addysg**

Y Cynghorwyr Glyn Haynes, Gwilym O Jones,  
Alun Roberts

## **Enwadau Crefyddol**

Mrs Anest Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru)  
Yr Athro Euros Wyn Jones (Yr Annibynwyr Cymraeg)  
Mrs Catherine Jones (Bedyddwyr Cymru)  
Mr Christopher Thomas (Yr Eglwys Gatholig)

## **Aelod Cyfetholedig**

Mr Rheinallt Thomas (Cyngor Ysgolion Sul)

**WRTH LAW:** Mr D Gareth Jones (Swyddog Addysg) (Clerc y CYSAG)  
Mrs Shirley Cooke (Swyddog Pwyllgor)

**YMDDIHEURIADAU:** Mrs Mefys Edwards (Ysgol Syr Thomas Jones)  
Mrs Heledd Hearn (Ysgol Uwchradd Bodedern)  
Mrs Manon Morris Williams (Ysgol Gynradd Llangaffo)

**HEFYD YN  
BRESENNOL:** Miss Bethan James (Ymgynghorydd Cymorth Gwella GwE)  
Mrs Rhian Hughes (Pennaeth –Ysgol Pencarnisiog) (ar gyfer  
Eitem 5)

---

Croesawodd y Cadeirydd Mrs Anest Frazer i'w chyfarfod cyntaf o'r CYSAG. Bydd Mrs Frazer yn cynrychioli'r Eglwys yng Nghymru ar CYSAG Ynys Môn.

Dywedodd y Cadeirydd nad oedd cworwm yn y cyfarfod oherwydd absenoldeb aelod o'r sector addysgu. Trafododd y CYSAG a ddylai'r cyfarfod fwrw ymlaen heb gworwm, a chytunwyd i fwrw ymlaen ond gan nodi na fyddai gan y cyfarfod rym i wneud penderfyniadau, a hynny'n unol â Chyfansoddiad y CYSAG.

## **1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB**

Ni dderbyniwyd yr un datganiad o ddiddordeb.

## **2. COFNODION – 13 MEHEFIN, 2017**

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod blaenorol y CYSAG a gynhaliwyd ar 13 Mehefin, 2017 ac fe'u cadarnhawyd fel rhai cywir, yn amodol ar y canlynol:-

Gofynnodd Mrs Catherine Jones am gywiriad i fersiwn Gymraeg y cofnodion, gan ei bod yn aelod o Eglwys y Bedyddwyr ac nid yr Eglwys Bresbyteraidd fel y nodwyd yn yr ymddiheuriadau.

## **3. MATERION YN CODI**

Cadarnhaodd Mr Gareth Jones, y Swyddog Addysg:

**6** - Bydd cynrychiolydd o Ysgol David Hughes yn mynychu cyfarfod nesaf y CYSAG i rannu'r arfer da yn y maes llythrennedd mewn AG, fel y crybwyllwyd yn yr adroddiad Estyn.

**8 (1)** - Mae gwybodaeth am rôl a chyfrifoldeb y CYSAG wedi cael ei hanfon ymlaen at Aelodau newydd y CYSAG.

**8 (2)** - Diolchwyd i Benaethiaid am gefnogi athrawon Astudiaethau Crefyddol ac am neilltuo amser iddynt ddysgu'r cwrs AG newydd. Mae Mrs Mefys Edwards wedi mynegi ei gwerthfawrogiad o'r cymorth gan y CYSAG.

**8 (2)** - Mae gohebiaeth wedi'i hanfon at Ddeon Coleg Cenedlaethol Cymru yn cyfleu pryderon y CYSAG bod y niferoedd sy'n dilyn diwinyddiaeth mewn ysgolion a cholegau yn gostwng.

**8 (2)** - Mae cofnodion cyfarfod blaenorol y CYSAG wedi cael eu rhannu gyda'r Pennaeth Dysgu.

**8 (5)** - Mae'r ddolen deiseb mewn perthynas ag Addoli ar y Cyd wedi'i hanfon ymlaen at aelodau'r CYSAG. Cafwyd diweddariad gan Mr Rheinallt Thomas, aelod cyfetholedig, ar y sefyllfa gyfredol o ran y ddeiseb, ac adroddodd bod Pwyllgor Deisebau'r Cynulliad wedi cyfarfod ar 3 Hydref, 2017 ac wedi gohirio gwneud penderfyniad ar y mater.

**Cynigiodd y Cadeirydd, a chytunodd y CYSAG, ei fod yn ysgrifennu at Mr Rhun ap Iorwerth, Aelod Cynulliad Cymru dros Ynys Môn, yn mynegi pryder y CYSAG am yr amser a gymerir gan y Pwyllgor Deisebau i wneud penderfyniad ar addoli ar y cyd.**

**Gweithredu:**

**Fel y nodwyd uchod.**

#### **4. ADRODDIAD BLYNYDDOL CYSAG YNYS MÔN AM 2016/17**

Cyflwynwyd Adroddiad Blynyddol drafft CYSAG Ynys Môn ar gyfer 2016/17 i'r Awdurdod i'w ystyried. Diolchodd y Cadeirydd i Miss Bethan James, yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella (GWE) am ei hymdrechion yn paratoi'r adroddiad. Mae'r Adroddiad Blynyddol yn crynhoi gwaith y Pwyllgor hwn yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Tynnodd yr Ymgynghorydd Cymorth sylw at y pwyntiau canlynol o'r adroddiad:

- Cyflwynwyd 11 o adroddiadau hunan-arfarnu yn ystod y flwyddyn, sy'n cyfateb i 21% o Ysgolion Môn ac sy'n gyson â'r nifer a gyflwynwyd yn yr ychydig flynyddoedd diwethaf. Fodd bynnag, mae yna ysgolion sydd dal heb gyflwyno eu hadroddiadau hunan-arfarnu.
- Dywedodd bron pob ysgol fod eu safonau, eu darpariaeth a'r Addoli ar y Cyd yn dda. Roedd un ysgol wedi bod yn onest iawn a dweud bod ei safonau a'i darpariaeth yn ddigonol. Nodwyd bod pwyntiau gweithredu'r ysgol yn deg ac yn ddilys, ac roedd y CYSAG yn gwerthfawrogi parodrwydd yr ysgol i rannu ei chynlluniau gyda'r Pwyllgor.

Rhoddodd yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella grynodedb o'r prif bwyntiau y mae pob ysgol neu grŵp o ysgolion wedi eu gwneud. Mae tueddiadau wedi dod i'r amlwg eleni oherwydd y defnydd o'r teclyn tracio. Nodwyd materion sydd angen sylw pellach yn ystod y ddwy flynedd nesaf.

Bwriad yr athrawon oedd: -

- sicrhau bod disgyblion, erbyn diwedd y Cyfnod Sylfaen, yn datblygu ac yn deall effaith crefydd ar gredinwyr;
- datblygu sgiliau rhesymu disgyblion wrth iddynt drafod cwestiynau crefyddol mawr;
- datblygu gallu disgyblion i ddadansoddi a dehongli haenau o ystyr.

Mewn perthynas â darparu AG mewn ysgolion, nododd y CYSAG arferion da, sy'n dangos natur y profiadau y mae plant yn eu cael yn yr ysgol. Maent yn cynnwys mynychu ymweliadau addysgol; canolbwyntio ar sgiliau holi a gwneud gwaith ffilmio. Dywedodd yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella ei bod yn dda gweld plant ysgol uwchradd yn CA3 yn delio â chwestiynau mawr, sylfaenol.

Nododd CYSAG fod pob ysgol yn cydnabod eu bod yn deall natur Addoli ar y Cyd ac yn cydymffurfio â'r gofynion statudol.

Yn y crynodeb o argymhellion yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella ar gyfer y Cyngor, rhoddwyd pwyslais arbennig ar annog yr Awdurdod i helpu cydlynwyr i wella canlyniadau AG mewn ysgolion, a chael mynediad at arweiniad ac arferion da.

Gan gyfeirio at ganlyniadau arholiadau allanol, argymhellwyd bod athrawon ysgol uwchradd yn parhau i weithio gyda'i gilydd. Mae dwy athrawes yn Ynys Môn, sef Mrs Mefys Edwards a Mrs Angharad Derham o Ysgol Syr Thomas Jones, Amlwch yn Ymarferwyr Arweiniol ar draws y Gogledd, ac wedi gwneud gwaith ardderchog yn cydlynu athrawon yn Ynys Môn a Gwynedd yn benodol i weithio gyda'i gilydd i baratoi ar gyfer y maes llafur TGAU newydd .

Dywedwyd mai ychydig iawn o wybodaeth sy'n ymwneud ag AG yn yr Adroddiadau Arolygu gan Estyn. Dim ond pedwar adroddiad Estyn a gyflwynwyd eleni, tri yn y sector cynradd ac un yn y sector uwchradd.

Cyflwynwyd Cynllun Gweithredu'r CYSAG i'w ystyried a chyfeiriwyd yn benodol at gyflawniad y CYSAG yn erbyn y blaenoriaethau a'r canlyniadau o fewn y Cynllun Gweithredu. Cytunodd aelodau'r CYSAG fod Adran Addysg Ynys Môn wedi gwneud cynnydd da mewn ymateb i flaenoriaethau Cynllun Gweithredu 2015-17. Fodd bynnag, nid yw'r CYSAG wedi bod yn rhagweithiol iawn yn gyrru'r rhaglen ymlaen mewn perthynas â mynychu sesiynau Addoli ar y Cyd mewn ysgolion. Felly, cynigiwyd a chytunwyd y dylid gwneud trefniadau i bedwar aelod o'r CYSAG ymweld ag ysgolion mewn gwahanol ddalgylchoedd i arsylwi Addoli ar y Cyd ac adrodd yn ôl i'r Pwyllgor.

### **Gweithredu:**

**Y Swyddog Addysg i dargedu ysgolion mewn gwahanol ddalgylchoedd ac ysgrifennu at Benaethiaid yn gofyn bod aelodau'r CYSAG yn cael cyfle i fynychu sesiynau Addoli ar y Cyd yn eu hysgolion.**

### **TGAU Astudiaethau Crefyddol (diweddariad wedi'i rannu gan yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella ar ran Mrs Mefys Edwards)**

Ers mis Medi, cyhoeddwyd adnoddau dwyieithog ar wefan GwE i ategu'r maes llafur TGAU newydd ar gyfer Astudiaethau Crefyddol. Mae athrawon AG yng Ngwynedd ac Ynys Môn wedi gweithio'n galed iawn ar y prosiect, a rhaid canmol eu hymdrechion. Mae'r athrawon yn bwriadu parhau â'u gwaith y flwyddyn nesaf a chynhyrchu deunydd sy'n mynd law yn llaw â'r cwrs, ac yn gobeithio darparu canllawiau i blant ar sut i ateb cwestiynau arholiad. Roedd Mrs Mefys Edwards wedi mynegi pryder nad yw'r gwrslyfrau sydd ar gael gyda'r cyrsiau TGAU a Lefel A newydd wedi eu cyhoeddi yn y Saesneg hyd yma, gyda'r fersiynau Cymraeg i ddilyn.

Roedd y CYSAG yn falch gyda'r canlyniadau wrth gefnogi athrawon uwchradd i baratoi a chyflwyno'r maes llafur TGAU newydd.

## **Cynllun Gweithredu CYSAG Ynys Môn**

Argymhellodd yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella bod y CYSAG yn cadw ei flaenoriaethau am gyfnod o flwyddyn i wella arweinyddiaeth AG, yn enwedig i baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd wrth i ysgolion yng Nghymru ymateb i argymhellion a wnaed gan yr Athro Graham Donaldson yn ei adroddiad, 'Dyfodol Llwyddiannus'.

Cyfeiriodd Mr Rheinallt Thomas, yr aelod cyfetholedig, at y modd y mae'r cwricwlwm AG yn datblygu ar hyn o bryd, a sut mae Llywodraeth y Cynulliad yn gweld AG yn berthnasol i faes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau. Nodwyd y bydd grŵp o gynrychiolwyr o ysgolion arloesol yn amlinellu egwyddorion y maes Dyniaethau yn y Cwricwlwm Dysgu a Phrofiad i ysgolion.

Rhoddodd yr Ymgynghorydd Cymorth Gwella ddiweddariad ar y Maes Llafur Cytûn ar gyfer AG. Nodwyd bod gan CYSAG Ynys Môn a Llywodraeth Cymru berthynas dda wrth drafod materion y Dyniaethau.

Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu arbenigwyr allanol i baratoi papurau ar bob pwnc. Comisiynwyd Ms Barbara Wintersgill i ddarparu papur ar AG, yn arbennig syniadau mawr AG. Ei themâu yw: parhad, newid ac amrywiaeth; geiriau a thu hwnt; bywyd da; gwneud synnwyr o brofiadau bywyd; dylanwadu ar y gymuned, diwylliant a grym, a'r darlun mawr.

Comisiynwyd Cymdeithas CYSAGau Cymru hefyd i gynhyrchu papur cynghori ar gyfer Grŵp Maes Dysgu a Phrofiad y Dyniaethau. Mae'r egwyddorion yn cyfeirio at y tri mater pwysig canlynol yn AG: -

- ymwybyddiaeth o brofiadau bywyd a'r cwestiynau sy'n codi ohonynt;
- addysgu credoau ac arferion;
- archwilio ac ymateb personol.

Mae dogfen Cymdeithas CYSAGau Cymru yn cyfeirio at gyfraniad AG i sgiliau, fel llythrennedd, rhifedd a TGCh, ac mae'n cynnwys awgrymiadau ar y profiadau AG y gallai plant eu cael i'w cyfoethogi ar wahanol adegau yn yr ysgol.

Awgrymwyd y dylid cynnal cyfarfod busnes neu weithdy yn lle un cyfarfod CYSAG yn y flwyddyn academaidd hon er mwyn paratoi athrawon ac aelodau'r CYSAG am faes llafur diwygiedig sydd wedi'i gytuno'n lleol, a gofynnwyd am farn y CYSAG ar y cynnig. Gan mai dim ond unwaith y tymor mae'r CYSAG yn cyfarfod, teimlai'r aelodau nad oeddent eisiau colli cyfarfod, ac felly, cynigiodd gynnal gweithdy yn y bore a chyfarfod fel Pwyllgor yn y prynhawn.

Croesawodd aelodau'r CYSAG y syniad o weithdy fel ffordd o symud ymlaen a rhannu'r gwaith da a wnaed yn ysgolion Ynys Môn. Byddai athrawon yn cael eu

gwahodd i'r gweithdy i drafod eu sylwadau a'u gwaith. Y consensws oedd y dylai'r CYSAG fabwysiadu dull gweithdy, i ddechrau yn y gwanwyn / haf 2018.

Cynigiodd y Cadeirydd y dylid llunio Cynllun Gweithredu newydd ar gyfer y cyfarfod nesaf i fynd i'r afael ag unrhyw argymhellion ychwanegol, a chytunodd y CYSAG i'r cynnig.

#### **Gweithredu:**

- **Y Swyddog Addysg i: -**
  - ysgrifennu at athrawon AG yn ysgolion Ynys Môn i ddiolch iddynt am eu cyfraniad wrth baratoi a chyflwyno'r maes llafur TGAU newydd; ac,
  - ysgrifennu at Mrs Mefys Edwards yn diolch iddi am ei chyflwyniad ardderchog yng nghyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru.
- **Bod yr Ymgynghorydd Cymorth GwE yn paratoi Cynllun Gweithredu newydd ar gyfer cyfarfod nesaf y CYSAG.**
- **Bod yr Ymgynghorydd Cymorth GwE yn trefnu gweithdy i'r CYSAG yng ngwanwyn / haf 2018.**

Cytunwyd i dderbyn Adroddiad Blynyddol drafft CYSAG Ynys Môn ar gyfer 2016/17 yn amodol ar yr uchod.

#### **5. SAFONAU ADDYSG GREFYDDOL**

**Asesiadau Athrawon CA3** – heb eu trafod.

**Canlyniadau Arholiadau Allanol** – heb eu trafod.

#### **Arolygon Ysgolion**

Cyflwynwyd gwybodaeth o adroddiadau Arolygu Estyn a gynhaliwyd yn Ysgol Gynradd Dwyrân, Ysgol Gynradd Henblas, Ysgol Gynradd Pencarnisiog ac Ysgol Uwchradd Caergybi ar gyfer ystyriaeth y CYSAG.

Croesawodd y Cadeirydd Mrs Rhian Hughes, Pennaeth Ysgol Pencarnisiog i'r cyfarfod.

Adroddodd y Pennaeth fod arolwg Estyn llawn wedi'i gynnal yn Ysgol Pencarnisiog ym mis Chwefror, 2016, yn dilyn cyfnod o ansefydlogrwydd yn arweinyddiaeth yr ysgol.

Nodwyd bod adroddiad Estyn wedi gwneud pum argymhelliad, y bu'n rhaid i'r ysgol ymateb iddynt o fewn deuddeng mis. Roedd argymhelliad 3 yn adroddiad Estyn yn dweud y dylai'r ysgol:

*"Sicrhau bod cynlluniau gwaith yn ymateb yn llawn i ofynion y Cwricwlwm Cenedlaethol a'r maes llafur ar gyfer Addysg Grefyddol ."*

Dywedodd y Pennaeth wrth y CYSAG fod Estyn wedi dychwelyd i'r ysgol ar ôl deuddeng mis i fonitro cynnydd yn erbyn yr argymhellion.

Yn ystod yr arolwg Estyn, bu'r Pennaeth yn gweithio'n agos iawn gyda'r Ymgynghorydd Cymorth Ysgolion a'r Ymgynghorydd Cymorth GwE sy'n gwasanaethu CYSAG Ynys Môn, a wnaeth yn siŵr bod yr ysgol yn ymateb i argymhellion Estyn. Sefydlwyd Cynllun Gweithredu ôl-arolwg yn yr ysgol, a chydweithiodd staff a mapiwyd trosolwg cyffredinol ar gyfer AG, gan sicrhau bod eu cynlluniau ar draws yr ysgol yn bodloni'r gofynion AG. Defnyddiodd yr ysgol ganllawiau AG Llywodraeth y Cynulliad yn y Cyfnod Sylfaen a CA2 ar gyfer cynllunio ymlaen, a defnyddiwyd adnoddau a oedd ar gael ar wefan Cynnal.

Rhodddwyd cyflwyniad manwl gan y Pennaeth ar y camau a gymerwyd gan Ysgol Pencarnisiog i fodloni gofynion Estyn. Nodwyd bod gwaith i wella safonau yn yr ysgol yn parhau, ond mae'r ysgol wedi'i thynnu oddi ar y rhestr o ysgolion y mae angen i Estyn eu monitro. Diolchodd y Pennaeth i'r Ymgynghorwyr GwE am eu cymorth a'u cyfarwyddyd ardderchog yn ystod yr amser anodd hwn.

Llongyfarchodd y CYSAG y Pennaeth am y gwaith da a'r cynnydd a wnaed yn yr ysgol, a diolchodd iddi am ei chyflwyniad heddiw.

Dywedodd y Cynghorydd Gwilym O Jones ei fod wedi mynychu sesiwn addoli ar y cyd yn yr ysgol, ac roedd y plant yn ymateb yn dda yn ystod y drafodaeth ac yn cael eu gwobrwyo am eu hymdrech.

## **Ysgol Gynradd Dwyrn**

Dywedodd y Swyddog Addysg fod gan Ysgol Gynradd Dwyrn gynlluniau gwaith priodol sy'n ymateb i ofynion y Cwricwlwm Cenedlaethol a'r Maes Llafur Cytûn ar gyfer AG. Nodwyd bod gwersi yn cael eu cynllunio yn y tymor byr, y tymor canol a'r tymor hir a bod yr addysgu yn yr ysgol wedi'i strwythuro.

Mae gweithgareddau allgyrsiol ar gael i ddisgyblion, ac mae'r ysgol yn meithrin datblygiad ysbrydol, moesol, diwylliannol a chymdeithasol y disgyblion yn llwyddiannus, ac yn myfyrio ar bynciau megis Syria. Nodwyd o adroddiad Estyn bod safon yr addysgu yn yr ysgol yn dderbyniol iawn.

## **Ysgol Henblas**

Adroddodd y Swyddog Addysg fod Ysgol Henblas yn bodloni gofynion y Cwricwlwm Cenedlaethol ac AG. Mae'r ysgol yn hyrwyddo datblygiad moesol, cymdeithasol ac ysbrydol disgyblion yn effeithiol, ac mae sesiynau Addoli ar y Cyd yn atgyfnerthu'r gwerthoedd hyn.

Nodwyd bod Estyn wedi gosod Ysgol Henblas yn y categori 'gwelliannau sylweddol', a bydd yn dychwelyd o fewn deuddeng mis i fonitro cynnydd yr ysgol.

## **Ysgol Uwchradd Caergybi**

Adroddodd y Swyddog Addysg fod Ysgol Uwchradd Caergybi yn darparu cwricwlwm eang a chytbwys. Mae'r rhaglen addysg bersonol a chymdeithasol yn cyfrannu'n dda at ddatblygiad ysbrydol, moesol a diwylliannol y disgyblion.

Nododd y Cadeirydd fod gwaith Gobaith Môn yn cael ei gydnabod yn adroddiad Estyn, er nad oedd y sefydliad ei hun wedi'i enwi. Mae Adran 11 o adroddiad Estyn yn nodi: -

*"Mae'r ysgol yn gweithio'n dda mewn partneriaeth â rhaglen ymgysylltu ieuenctid sy'n canolbwyntio ar adeiladu gwaith tîm a sgiliau arwain. Mae hyn wedi helpu i wella lles a chyrhaeddiad disgyblion".*

Atgoffodd y Cadeirydd y CYSAG o gyflwyniad Mr Joe Morino ar ran Gobaith Môn yng nghyfarfod diwethaf y CYSAG, a chyfeiriodd at y ganmoliaeth a gafodd Gobaith Môn gan y Pennaeth.

**Cytunwyd i nodi'r wybodaeth.**

## **Adroddiadau Hunan-arfarnu Ysgolion**

Nid yw'r CYSAG wedi derbyn unrhyw adroddiadau hunan-arfarnu ers ei gyfarfod diwethaf. Roedd yr Aelodau'n pryderu nad yw ysgolion yn ymateb, a thrafodwyd ffyrdd o gael ysgolion i gydweithredu a chyflwyno eu hadroddiadau hunan-arfarnu. Awgrymwyd y dylid enwi'r ysgolion nad oeddent wedi cymryd rhan a chytunodd y CYSAG y dylid gwneud hynny.

**Gweithredu:**

**Bod y Swyddog Addysg yn ysgrifennu at yr ysgolion yn gofyn iddynt baratoi adroddiad hunan-arfarnu erbyn cyfarfod nesaf y CYSAG. Byddai ysgolion sy'n cydymffurfio / ddim yn cydymffurfio yn cael eu henwi.**

## 6. ADOLYGIAD THEMATIG ESTYN

Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi derbyn holiadur 'Cwestiynau i Gadeiryddion' gan Estyn ac fe'i rhannodd gyda'r CYSAG. Gofynnwyd i aelodau'r Pwyllgor am eu sylwadau mewn ymateb i'r cwestiynau. Dywedodd yr Ymgynghorydd Cymorth fod Estyn bellach yn cynnal adolygiadau thematig mewn ysgolion. Pwnc adolygiad y llynedd oedd y Dyniaethau h.y. Hanes a Daearyddiaeth. Mae'r canlyniadau wedi'u cyhoeddi ar wefan Estyn. Roedd canlyniadau'r arolygon yn galonogol yn y sector cynradd a'r sector uwchradd fel ei gilydd, ac fe gyflwynwyd argymhellion i ysgolion, awdurdodau lleol a Llywodraeth Cymru.

Eleni, bydd Estyn yn cynnal adolygiad thematig ar AG, a bydd yn ymweld ag ysgolion ledled Cymru yn ogystal â chynnal cyfweiliadau dros y ffôn a choladu gwybodaeth a gasglwyd gan arolygwyr yn ystod eu hymweliadau arolygu ag ysgolion. Yr unig ysgol ym Môn yr ymwelir â hi fydd Ysgol Parc y Bont.

Croesawodd y Cadeirydd y sylwadau a wnaed gan aelodau'r CYSAG mewn ymateb i'r holiadur. **Awgrymwyd bod y Cadeirydd, yr Ymgynghorydd Cymorth a'r Swyddog Addysg yn gweithio gyda'i gilydd ar ymateb sy'n cynnwys sylwadau'r CYSAG. Cynigiwyd anfon ymateb drafft at yr Aelodau i'w gymeradwyo, ac i gynnwys unrhyw sylwadau pellach gan y CYSAG, cyn i'r fersiwn derfynol gael ei hanfon ymlaen at Estyn erbyn y dyddiad cau, sef 27 Hydref, 2017.**

Dywedodd yr Ymgynghorydd Cymorth ei bod hi wedi derbyn copi o'r cwestiynau y bydd Estyn yn eu gofyn i ysgolion yn ystod yr adolygiad thematig. **Awgrymodd y dylid cynnwys rhai o'r cwestiynau yn y templed a fydd yn cael ei anfon at ysgolion i baratoi adroddiadau hunan-arfarnu.**

**PENDERFYNWYD bod y CYSAG yn cytuno i'r uchod.**

**Gweithredu:**

- **Anfon sylwadau'r CYSAG at y Swyddog Addysg.**
- **Bod y Swyddog Addysg yn anfon ymateb drafft at aelodau'r CYSAG ar ran y Cadeirydd am sylwadau pellach ac i'w gymeradwyo.**
- **Bod y Swyddog Addysg yn anfon fersiwn derfynol o ymateb y CYSAG i Estyn erbyn 27 Hydref, 2017.**
- **Bod yr Ymgynghorydd Cymorth yn cynnwys cwestiynau o'r holiadur yn y templed ar gyfer adroddiadau hunan-arfarnu'r ysgolion.**

## 7. DIWEDDARIAD LLAFAR AR ASTUDIAETHAU CREFYDDOL – Trafodwyd yr eitem hon dan eitem 4 ar y rhaglen.

## **8. DIWEDDARIAD GAN YMGYNGHORYDD CYMORTH GWELLA GwE**

Atgoffodd yr Ymgynghorydd Cymorth y CYSAG fod cylchgrawn cyfrwng Cymraeg AG CA3 ar gael ar wefan HWB. Enw'r pedwerydd rhifyn a gyhoeddwyd yn ddiweddar yw 'Yr Amgylchedd'.

## **9. CYMDEITHAS CYSAGAU CYMRU**

Nododd y Pwyllgor gofnodion drafft cyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru a gynhaliwyd yn Wrecsam ar 7 Gorffennaf, 2017. Dywedodd y Cadeirydd ei fod hefyd yn bresennol yn y cyfarfod, ond nid oedd ei bresenoldeb wedi ei gofnodi.

Amlygodd Mr Rheinallt Thomas, yr aelod cyfetholedig, y prif bwyntiau a drafodwyd yng nghyfarfod Cymdeithas CYSAGau Cymru a mynegodd bryder ynghylch y protocol ar gyfer anfon cofnodion cyfarfodydd Cymdeithas CYSAGau Cymru. Roedd wedi atgoffa aelodau Cymdeithas CYSAGau Cymru y byddai'r cofnodion wedi cyrraedd cyn pen pythefnos i'r cyfarfod yn y gorffennol, ond mae'r broses gyfredol yn cymryd llawer mwy o amser, er bod rhai CYSAGau angen cael mynediad i'r cofnodion yn gynharach, cyn cyfarfodydd y CYSAG. Nodwyd bod y cofnodion yn cael eu hanfon yn Saesneg i ddechrau, gyda'r cyfieithiad Cymraeg i ddilyn. Cydnabuwyd y dylid trin y ddwy iaith yn gyfartal pan gylchredir y cofnodion. Adroddodd Mr Thomas nad oedd y ddau bwynt gweithredu wedi eu rhoi ar waith hyd yma, gan nad yw fersiwn Gymraeg y cofnodion wedi dod i law.

Cyfeiriodd Mr Thomas at gyflwyniadau ardderchog Mrs Mefys Edwards ar gynnydd Ymarferwyr Arweiniol yng ngogledd Cymru, a'u gwaith yn darparu cymorth i ysgolion sy'n cyflwyno'r fanyleb TGAU newydd. Llongyfarchwyd Mrs Edwards gan Mr Thomas ac aelodau eraill o Gymdeithas CYSAGau Cymru am ei chyflwyniad effeithiol iawn yn y cyfarfod.

Nodwyd y cynhelir cyfarfod nesaf Cymdeithas CYSAGau Cymru ym Mhen-y-bont ar Ogwr ar 10 Tachwedd, 2017.

## **10. GOHEBIAETH**

Ni dderbyniwyd unrhyw ohebiaeth.

## **11. DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF**

Mae dyddiad cyfarfod nesaf y CYSAG wedi'i aildrefnu i ddydd Mawrth, 6 Mawrth 2018, oherwydd nad oedd rhai aelodau o'r CYSAG ar gael ym mis Chwefror.

Daeth y cyfarfod i ben am 4.00 pm

**Y CYNGHORYDD DYLAN REES  
CADEIRYDD**